

دفتر اول

اصول دین امامیّه

توحید - عدل - نبوت

www.ketab.ir

محمد بیابانی اسکویی

اصول دین امامیه (دفتر اول)

مؤلف: محمد بیابانی اسکویی

ویراستار: محمد ربانی، اصغر غلامی

(مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی اخوان دستمالچی)

انتشارات دلیل ما

چاپ دوم: بهار ۱۳۹۴

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

چاپ: نگارش

قیمت دو جلدی: ۳۰/۰۰۰ تومان

شابک دوره: ۷-۸۹۰-۳۹۷-۹۶۴-۹۷۸

شابک: ۴-۸۹۱-۳۹۷-۹۶۴-۹۷۸

تلفن و نمابر: ۰۲۱-۳۷۷۲۴۴۱۳ (۹۸۲۵+)

آدرس: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران

طبقه ششم، واحد ۶۱۲ و ۶۱۳

www.Dalilema.ir

Dalilema@yahoo.com

انتشارات دلیل ما

مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی اخوان دستمالچی

مراکز پخش:

- (۱) قم، خ معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، واحد ۹، تلفن: (خط ۱۰) ۳۷۸۴۲۴۶۶
- (۲) قم، خ صفائی، رویروی کوچه ۳۸، پلاک ۷۵۹، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۳۷۳۷۰۱۱ - ۳۷۳۷۰۰۱
- (۳) تهران، خ انقلاب، خ فخررازی، فروشگاه دلیل ما، پلاک ۶۱، تلفن ۶۶۴۶۴۱۴۱
- (۴) مشهد، چهارراه شهداء، ضلع شمالی باغ نادری، کرجه شهید خوراکیان، مجتمع تجاری گنجینه کتاب، طبقه اول، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۵-۲۲۳۷۱۱۳
- (۵) یزد، خیابان امام خمینی، جنب کوچه مسجد برخوردار، کتابفروشی نیکو روش، تلفن ۶۲۶۴۶۹۹

سرشناسه: بیابانی اسکویی، محمد، ۱۳۴۱ -

عنوان و پدیدآور: اصول دین امامیه / محمد بیابانی اسکویی.

مشخصات نشر: قم: دلیل ما، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ج.

شابک: دوره: 7-890-397-964-978

ج: (۱): 4-891-397-964-978 ج: (۲): 1-892-397-964-978

وضعیت فهرست نویسی: فیا

مندرجات: ج: ۱. توحید - عدل - نبوت. - ج: ۲. امامت - معاد.

موضوع: شیعه -- اصول دین

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ الف ۹ ب ۵ / ۲۱۱ BP

شماره رده دیویی: ۲۹۷ / ۴۱۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۴۶۶۷۲۷

فهرست مطالب

۱۳ یادداشت مؤسسه

۱۵ مقدمه

بخش اول: توحید / ۲۹

۳۱ فصل اول: معرفت خدا

۳۱ اهمیت معرفت خدا

۳۱ ۱. معرفت خدا و ایمان

۳۴ ۲. معرفت خدا و دین

۳۵ ۳. معرفت خدا و هدف خلقت

۳۸ معنای معرفت خدا

۳۸ ۱. معرفت در لغت

۳۹ ۲. معرفت در روایات اهل بیت (ع)

۴۵ فطری بودن معرفت خدا

۴۵ ۱. معنای فطرت

۲. مواقف اعطای معرفت خدا به انسان ۴۶
- الف. عالم ارواح ۴۶
- ب. عالم ذر ۵۰
۳. فطری بودن معرفت خدا در قرآن کریم ۶۰
- آیه فطرت ۶۱
- آیه «صبغة الله» ۶۳
- آیات «لَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ... لَيَقُولُنَّ اللهُ» ۶۴
- آیات باسما و ضراء ۶۶
- آیه «أَلَمْ يَلِدْ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ» ۶۸
۴. فطری بودن معرفت خدا در روایات اهل بیت (ع) ۷۰
- حدیث «كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ» ۷۰
- حدیث طلب ادای میثاق و پیمان فطرت ۷۲
- حدیث «بِالْفِطْرَةِ تَبُتُ حُجَّتُهُ» ۷۴
- حدیث «مَعْرُوفٌ عِنْدَ كُلِّ جَاهِلٍ» ۷۶
- حدیث «لَوْلَا ذَلِكَ لَمْ يَعْلَمُوا مَنْ رَبُّهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ» ۷۶
- احادیث «معرفت الله بالله» ۸۰
- احادیث بیانگر فعل خدا بودن معرفت الله ۸۸
۵. روایات به ظاهر مخالف با فطری بودن معرفت خدا ۹۳
- نهی از تفکر و تکلم در باره خدا ۹۹
- ناتوانی قوای ادراکی بشر از معرفت خدا ۱۰۱
- نقش عقل در معرفت خدای تعالی ۱۰۴
- نقش پیامبران و امامان (ع) در معرفت خدا ۱۰۹

۱۱۳	فصل دوم: توحید و معرفت فطری
۱۱۶	توحید ذاتی
۱۱۹	توحید صفاتی
۱۲۴	توحید افعالی
۱۲۹	فصل سوم: اسما و صفات
۱۲۹	معنای اسم و صفت
۱۳۴	توفیقی بودن اسما و صفات خدا
۱۳۶	تنزیه خدا از توصیف بندگان
۱۳۷	توصیف خدا به توصیف خود او
۱۳۸	نفی صفات از خدای تعالی
۱۴۱	معنای سلبی در بی صفات نبوتی
۱۴۴	اشتراک خدا و خلق در اسم و اختلاف در معنا
۱۴۶	مخلوقیت و غیریت اسما و صفات الهی
۱۵۰	صفات ذات و فعل

بخش دوم: عدل / ۱۵۳

۱۵۵	فصل اول: عدل الهی
۱۵۵	جایگاه و اهمیت عدل الهی
۱۵۸	معنای عدل در لغت
۱۶۰	معنای ظلم در لغت
۱۶۱	معنای عدل و ظلم در قرآن کریم و روایات اهل بیت (ع)
۱۶۱	۱. کم گذاشتن و نقص

- ۱۶۳ ۲. برقرار کردن تساوی
- ۱۶۴ ۳. انصاف
- ۱۶۴ ۴. اعطای حق به هر صاحب حقی
- ۱۶۷ ۵. وضع هر چیزی در جایگاه خودش
- ۱۷۰ جمع بندی معانی پنج گانه
- ۱۷۱ عدل به معنی نفی تهمت از خدا
- ۱۷۵ شرک به معنی ظلم به خدا
- ۱۷۷ عدل الهی و فضل و احسان
- ۱۸۷ راه شناخت جایگاه اشیا
- ۱۸۹ منشأ پیدایش جایگاه ها
- ۱۹۶ عدل الهی و مالکیت خداوند
- ۲۰۲ عدل الهی و حکمت
- ۲۰۴ عدل الهی و خیر و شر
- ۲۰۴ ۱. وجودی و عدمی بودن شرور و ارتباط آن با توحید
- ۲۰۷ ۲. خیر و شر در قرآن کریم
- ۲۰۹ ۳. خیر و شر در روایت اهل بیت (ع)
- ۲۱۲ ۴. خلقت شرور و ارتباط آن با عدل الهی
- ۲۱۲ عدل الهی و خلود
- ۲۱۵ عدل الهی و توبه و شفاعت
- ۲۱۷ فصل دوم: بسدا
- ۲۱۷ معنای لغوی بسدا
- ۲۱۸ معنای بسدا در روایات اهل بیت (ع)
- ۲۲۱ جایگاه و اهمیت بسدا

۲۳۰ بدادر قرآن کریم
۲۳۱ ۱. آیه محو و اثبات
۲۳۴ ۲. آیه قدر
۲۳۷ ۳. بسته نبودن دست خدا
۲۳۸ ۴. آیه «کل یوم هو شأن»
۲۴۰ ۵. یاتی که بر فزونی و کاهش و تغییر و تبدیل در خلق دلالت دارند
۲۴۲ بدادر روایات اهل بیت (ع)
۲۴۲ ۱. بداء و علم خدای تعالی
۲۴۳ ۲. بداء از علم مکنون
۲۴۵ ۳. بداء و علم پیامبر و امام
۲۴۹ فصل سوم: جبر و تفویض و امر بین الامرین
۲۵۰ معنای واژگان کلیدی
۲۵۰ ۱. جبر
۲۵۱ ۲. اختیار
۲۵۲ ۳. اکراه و اضطرار
۲۵۳ ۴. تفویض و امر بین الامرین
۲۵۵ ابطال جبر و تفویض
۲۶۶ امر بین الامرین
۲۷۴ مشیت و اراده و قدر و قضای الهی در افعال

بخش سوم: نبوت / ۲۷۹

۲۸۱ فصل اول: نبوت عامه
-----	--------------------------

۲۸۱	معنای نبی و رسول
۲۸۱	۱. نبی و رسول در لغت
۲۸۳	۲. نبی و رسول در روایات اهل بیت (ع)
۲۸۶	جایگاه نبوت و رسالت
۲۹۲	معنای معرفت نبی و رسول
۲۹۴	ضرورت وجود نبی و رسول
۲۹۸	درجات انبیا و رسولان
۳۰۲	انبیای اولوالعزم
۳۰۵	حکمت های بعثت
۳۰۵	۱. یادآوری خدا و بازخواست پیمان فطری
۳۰۸	۲. شناساندن طریق عبادت و بندگی
۳۱۲	۳. شناساندن شخصیت و جایگاه انسان
۳۱۵	۴. بیان حق و باطل و ترغیب به حق و تحذیر از باطل
۳۱۹	۵. بیان مصالح و مفاسد
۳۲۱	۶. اتمام حجت و بشارت و انذار
۳۲۳	۷. برقراری عدل و داد
۳۲۶	۸. خرد ورزی، تعلیم و تزکیه
۳۳۱	ویژگی های انبیا و رسولان
۳۳۲	۱. علم لدنی
۳۳۲	رابطه نبوت و تعلیم و تعلم
۳۳۸	همسویی پیروی از انبیا با پیروی از علم و دانش
۳۴۲	راه های بهره مندی پیامبران و رسولان از علم

۳۴۲	الف. الهام
۳۴۳	ب. توارث
۳۴۴	ج. اسم اعظم
۳۴۶	د. روح القدس
۳۴۷	۲. قدرت غیر عادی
۳۵۰	۳. امامت و ولایت
۳۵۱	۴. گواهی و شهادت
۳۵۳	۵. عقل کامل
۳۵۶	۶. عصمت
۳۵۶	معنای عصمت
۳۵۷	زمینه‌های عصمت
۳۵۷	الف. معرفت و آگاهی
۳۶۱	ب. تقوا و یارسایی و اخلاص
۳۶۲	ضرورت عصمت انبیا و رسولان
۳۶۶	راه‌های شناخت انبیا و رسولان
۳۶۶	۱. محتوای دعوت
۳۷۷	۲. معرفی پیامبران پیشین
۳۷۹	۳. آیه روشن و آشکار
۳۸۷	فصل دوم: نبوت خاصه
۳۸۷	اوضاع زمان بعثت پیامبر خاتم
۳۸۹	جهانی بودن بعثت پیامبر اسلام
۳۹۰	فضیلت پیامبر اسلام از سایر پیامبران

- ۳۹۳..... امی بودن پیامبر
- ۳۹۶..... آیین پیامبر پیش از نبوت
- ۳۹۷..... ولایت تشریحی پیامبر
- ۴۰۱..... راه‌های شناخت پیامبر خاتم
- ۴۰۶..... اعجاز قرآن
- ۴۰۹..... ختم نبوت و جاودانگی شریعت
- ۴۱۲..... وحی و عصمت پیامبر
- ۴۱۹..... فصل سوم: فتــــرت

یادداشت مؤسسه

ترویج فرهنگ گراسنگ اسلامی، با عنایت به نیازهای زمان و زبان درخور مخاطبان، مهم‌ترین هدف مؤسسه فرهنگی - تحقیقاتی سید احمد اخوان دستمالچی است. این مؤسسه به اهتمام بنیادگذار خیراندیش آن در سال ۱۳۷۷ در شهر یزد تأسیس شد و در پاییز ۱۳۸۵ به بهره‌برداری رسید. اکنون - خدا را سپاس - که این نهاد غیرانتفاعی به برگ و بار نشسته و با دارا بودن کتابخانه‌ای بالغ بر یکصد هزار جلد کتاب، سرای محققان، تالار علامه امینی و مسجد غدیر، آماده خدمت‌رسانی به آحاد هموطنان است.

مؤسسه فرهنگی - تحقیقاتی اخوان دستمالچی در سالهای اخیر با برگزاری مراسم دینی و سخنرانیهای علمی، ارائه خدمات ویژه کتاب و کتابخوانی، راه‌اندازی پایگاه اینترنتی و برگزاری کلاسهای ویژه اسلام‌شناسی، گامهایی در جهت آرمانهای بلند خود برداشته و همچنان آرزومند است که گامهایی استوارتر برگیرد و تا سرمنزل مقصود، مشتاقان را رهیار باشد.

آنچه اکنون تقدیم می‌شود، یک سلسله از انتشارات این مؤسسه است و دربردارنده مباحثی در موضوعات کلامی و اخلاقی و تاریخی، این کتابها به سفارش مؤسسه فراهم آمده و آهنگ آن، آشنایی نسل جوان با معارف اسلامی و آموزه‌های ارزنده آن است.

مخاطب کتابها، عموم مردمند و نخست کوشیده شده است مطالب آن، ضمن استواری علمی و پرهیز از مباحث اختلافی، آسان‌یاب و با نثر معیار باشد. بدان امید که خوانندگان را به کار آید و بصیرت افزاید؛ بمنه و کرمه.

مؤسسه فرهنگی - تحقیقاتی اخوان دستمالچی